

pisy, jichž se osnova dotýká, ale bohužel nelze prohlásiti, že by to bylo předností osnovy, která má se státi zákonem. Zákon nemá obsahovati takové detaily, takové podrobnosti, nýbrž i jeho předpisy mají býti tak voleny a upraveny, by obsahovaly jen přesná ustanovení o zásadách všeobecných, povšechných. V této úpravě všeobecných zásad objeví se teprve propracovanost zákona, iniciativnost a technika zákonodárcova. Jen na základě takovýchto všeobecných a zásadních předpisů je pak možno různé zákony platné na obou územích různých práv s náležitým úspěchem unifikovati.

Osnova uvozovacího zákona nejen že se nesnaží různé právo unifikovati, nýbrž ponechávajíc v platnosti některé ze starých předpisů (sr. čl. II. (1) I. přestupky 1., které dosud náležely před soudy) a k nim připojujíc pro jedno i druhé území zvláštní předpisy nové, dosavadní různost zákonných předpisů na obou územích ještě více rozšiřuje.

P R A K T I C K É P Ř Í P A D Y.

K jazykové otázce.

Usnesením ze dne 22. listopadu 1928 č. j. Rv I 1676/28/1 vydaném ve sporu o nepřipustnost exekuce, bylo odmítnuto dovolání žalované strany podle čl. 4, odst. 3. jazykového nařízení. Presidium nejvyššího soudu nevyhovělo stížnosti podané toutéž stranou do usnesení toho, ministerstvo spravedlnosti jako dohlédací úřad podle § 7 jazykového zákona a čl. 96. jaz. nař. rozhodlo výnosem ze dne 27. března 1929 č. 4912/29 změnivši rozhodnutí presidia v ten smysl, že se zrušuje usnesení nejvyššího soudu ze dne 22. listopadu 1928 č. j. Rv I 1676/28/1, pokud jím dovolání bylo odmítnuto, a že jest nejvyšší soud povinen stěžovatelčino dovolání přijmouti a nehledě k uplatněnému důvodu odmítnutí po zákonu o něm rozhodnouti, a to z těchto důvodů:

Nejvyšší soud v Brně odmítl usnesením z 22. listopadu 1928, č. j. Rv I 1676/28-1 stěžovatelčino dovolání podle čl. 4, odst. 3. jaz. zák. jedině z jazykových důvodů, že totiž podáno bylo právním zástupcem v německém jazyku za stěžovatelku, která jest sice příslušnicí německého jazyka, není však příslušnicí československé republiky. Stížnosti nevyhovělo presidium

nejvyššího soudu, poněvadž prý rozhodnutí o tom, má-li být opravný prostředek odmítnut, či má-li být vyřízen ve věci, jest jen otázkou předurčující, kterou si řeší soud sám, a to i tehdy, jde-li o veřejnoprávní otázku jazykového práva, pokud tato nebyla v době soudního rozhodnutí již pravoplatně vyřešena příslušným úřadem správním. Soud nemůže prý vydati o jazykové závadě zvláštní usnesení a nemůže s vyřízením podání vyčkati, až rozhodnutí o jazykové otázce nabude právní moci. Odmítnutí opravného prostředku v poslední soudní stolici má prý za následek právní moc soudního rozhodnutí, proti němuž opravný prostředek čelí, čímž jest upraven právní poměr mezi stranami s konečnou platností a se všemi účinky formelní a materiální právní moci. Právo takto založené nemůže prý dotčeno být administrativním opatřením presidia nejvyššího soudu jako dohlédacího úřadu. Presidium nejvyššího soudu jest tu v patrném právním omylu a jeho důvody nejsou přesvědčivé, hledíc k zákonným předpisům. Nehledí-li se ani k tomu, rozhodnutí samo si odporuje, tvrdíc jednou, že rozhodnutí i o jazykové závadě jest jen otázkou předurčující, kterou si řeší soud sám, pokud tato otázka nebyla v době soudního rozhodnutí již pravoplatně vyřešena příslušným dohlédacím správním úřadem, hned však na to, že soud nemůže vydati samostatné usnesení o jazykové závadě a vyčkati s vyřízením podání do právní moci rozhodnutí o jazykové otázce. Podle toho by nikdy nemohlo dojít k vyřešení jazykové otázky správním úřadem a u soudů by tudíž § 7 jaz. zák. neměl podle jeho mínění nikdy platnosti. Naproti tomu také již nejvyšší soud vydal nejedno usnesení, kterým rozhodoval pouze o jazykové otázce, takže opět druhé tvrzení neodpovídá skutečnosti. Jedině správné může být tvrzení, že i soud si má řešiti otázku, je-li podání jazykově přípustno čili nic, jak ukládá ostatně soudům a úřadům republiky jazykový zákon a nařízení k němu vydané. Ale takové usnesení není rozhodnutím ve věci, jest naopak jen rozhodnutím o formelní stránce, a jako každé jiné usnesení a rozhodnutí o jazykové otázce, podrobena jest přezkoumání příslušným dohlédacím správním úřadem podle § 7. jaz. zák. a opravným prostředkům podle čl. 96. jaz. nař. Takové usnesení, byť bylo vydáno i nejvyšším soudem, nemůže nabýti právní moci, dokud neuplynula lhůta ke stížnosti určená v čl. 96. jaz. nař. anebo dokud o stížnosti do něho podané nerozhodl pravoplatně příslušný správní úřad. Presidium nejvyššího soudu uznává ve svých důvodech jedním dechem právo a příslušnost dohlédacího správního úřadu,

vyřešiti pravoplatně jazykovou otázku, ale zároveň upírá jeho rozhodnutí právní účinky při usneseních nejvyššího soudu a možnost zjednatí rozhodnutím nápravy. Nejvyšší soud a jeho presidium ocitá se tu ve zřejmém rozporu s ústavním zákonem a se svými vlastními důvody. Prikázal-li § 7 jaz. zák., tedy ústavního, rozhodování sporů o užití jazyka výlučně správním úřadům, bylo by každé tomu odporující usnesení a mínění porušením ústavního zákona. Takové usnesení nemůže již proto nabýti právní moci, bylo-li mu v čas odporováno, a nemůže ani založiti právní poměr mezi stranami s konečnou platností a s účinky formelní a materiální právní moci. Po formelní stránce jest tu stížnost, o níž rozhodnouti přísluší jediné správním úřadům, tedy nelze mluvíti o formelní právní moci takového soudního výroku. Po materiální stránce nenabývá usnesení, třebas i nejvyššího soudu, právní moci, když je tu opravný prostředek dosud ve věci nevyřízený právě pro jazykovou otázku dosud spornou a správními úřady rozhodovanou. § 7 jaz. zák. neučinil výjimky pro soudní usnesení. Čl. 96. jaz. nař., stejně jako čl. 4. téhož, jsou předpisy ku provedení jazykového zákona, a dlužno je psuzovati jen z této stránky a proto i usnesení podle nich vydaná jsou podrobena přezkoumání správními úřady po rozumu § 7 jaz. zák. a čl. 96. jaz. nař. Nejvyšší soud jako nejvyšší soudní stolice jest především povolán a povinen dbáti zákonných předpisů a zachovávatí ústavní zákon, jakož i dbáti své i cizí příslušnosti při rozhodování v občanských právních věcech. K tomu směřuje i ustanovení § 1 j. n. Ministerstvo spravedlnosti přiklonivši se k náhledu nejvyššího správního soudu přiznalo již opětně jazykové právo podle § 2 jaz. zák. za ostatních podmínek tam stanovených i cizím státním občanům, jsou-li příslušníky některého jazyka menšiny v Československé republice. Na tom trvá i v tomto případě. Poněvadž však nejvyšší soud odmítl jen z této formelní jazykové závady dovolání stěžovatelčino, a toto jeho usnesení nelze nikterak uznati za rozhodnutí ve věci, správním úřadům sice § 96 úst. list. zakazuje zasahovati do věcného rozhodování soudů, naopak však § 7 jaz. zák. a čl. 96. jaz. nař. ukládá správním úřadům rozhodovati s konečnou platností spory o užití jazyka a zjednatí nápravu, nevyjímajíce soudy, ani nejvyšší soud, bylo rozhodnouti, jak shora jest uvedeno.

Presidium nejvyššího soudu dalo věc senátu nejvyššího soudu k dalšímu opatření.

Senát se usnesl, že dovolání žalované strany bylo vyřízeno odmítnutím a že nelze je vy-

říditi znova, a to z těchto důvodů: Nejvyšší soud trvá především na rozhodnutí č. 8028 sb. n. s., jehož důvody jsou totožné s důvody zmíněného rozhodnutí presidia ze dne 11. ledna 1929 Pres. 112/29. V odůvodnění zmíněného ministerského výnosu, jakož i dalších výnosů ministerských vydaných v obdobných věcech, t. j. jazykové otázce v době od 24. do 27. března 1929 č. 4911, 4913, 7097, 10478 a 11013, odporuje se těmto důvodům výslovně také jako důvodům nejvyššího soudu, ano praví se v nich, že i nejvyšší soud ocitá se ve zřejmém rozporu s ústavním zákonem a se svými vlastními důvody, dále že nejvyšší soud jako nejvyšší soudní stolice je především povolán a povinen dbáti zákonných předpisů a zachovávat ústavní zákon, jakož dbáti své i cizí příslušnosti při rozhodování v občanských právních věcech. Nezbylo proto nejvyššímu soudu jiného, než aby se zabýval také důvody uvedených ministerských výnosů. Srovnáním jich s důvody rozhodnutí č. 8028 sb. n. s. nebyl nejvyšší soud zviklán v přesvědčení o správnosti svého rozhodnutí i jeho důvodů. Jsou to jen předpisy zákonné, jež mu brání, by vyhověl příkazům obsaženým v ministerských výnosech shora uvedených, t. j. by podání jednou odmítnuté a tím právoplatně vyřízené přijal a o něm rozhodl znova. Podle § 96 (1) ústavní listiny jest soudnictví ve všech stolicích odděleno od správy. Výjimky z této zásady jest vykládati způsobem obmezujícím. Takovouto výjimkou jest zejména i ustanovení § 7 jaz. zák. a s ním doslovně souhlasícího čl. 96. (1) jaz. nař., podle něhož spory o užití jazyka při soudech vyřizují příslušné státní orgány dohlédací jako věci státní správy odděleně od věci, ve které vzešly. Jest proto rozhodovací oprávnění dohlédacích orgánů obmezeno na spor o užití jazyka při soudech. Jen rozhodnutím o použití jazyka při soudech jsou soudy vázány v ten způsob, že ve věci, v níž vzešel spor o použití jazyka, jsou vázány právním názorem, jež v této věci zaujal k jazykové otázce orgán dohlédací. Poněvadž soudy nerozhodují o použití jazyka formálním výrokem, obmezeným na použití jazyka, nýbrž předmětem soudcovského výroku jsou otázky procesního práva, pro něž otázka použití jazyka jest jen otázkou předurčující, jest odchýlným stanoviskem dohlédacího orgánu zjednán jen podklad pro úvahy, zda při tomto stanovisku může obstáti procesuální opatření, dotčené rozhodnutím dohlédacího orgánu v otázce jazykové, a pakli ano, jaké jsou toho další procesuální důsledky, a jak jest dále s hlediska procesního práva postupovati. Rozhodnutím dohlédacího orgánu v jazykové otázce jest vyčerpáno rozhodovací oprávnění dohlé-

dacího orgánu v řízení soudním, vše co pak následuje, je použitím procesního práva na stav věci, utvořený rozhodnutím dohlédacího úřadu v jazykové otázce. Výrok v tomto směru není již rozhodnutím v otázce jazykové, nýbrž výrokem, patřícím do oboru judikatury a vymykajícím se proto podle pravidla § 96 (1) vlivu dohlédacího úřadu jakožto orgánu justiční správy. Na tomto stanovisku nic není s to změnití poukaz k ustanovení čl. 96 (3) jaz. nař., podle něhož dohlédací orgán, uznáv stížnost za odůvodněnou, nařídí případně nápravu, která jest podle povahy věci ještě možná. Nesluší zapomínati na to, že toto ustanovení platí nejen pro řízení soudní, nýbrž i pro řízení správní, v němž podle uspořádání tohoto řízení arcí náprava zhusta možnou bude. Tím není ovšem řečeno, že v soudním řízení jest náprava vůbec nemožnou. Jenže v soudním řízení orgánem, povolaným zjednatí nápravu, není ze shora řečených důvodů, orgán dohlédací, nýbrž soud, takže není přípustným, by dohlédací orgán naznačením cesty, po níž podle jeho mínění má a může býti zjednána náprava, zasahoval do dalšího procesního postupu soudu příkazy, k nimž, kdy jde na dále již o věc judikatury, není již oprávněn. Pokud zvláště jde o usnesení podle čl. 4. (3) jaz. nař., jímž podání v jiném než státním jazyku bylo soudem odmítnuto, ježto se nehodí, aby o něm bylo po zákonu jednáno, přichází dále ještě v úvahu druhá věta odstavce (3) čl. 96. jaz. nař., podle něhož dohlédací orgán, vyhověv jazykové stížnosti, nemůže sám vydati vyřízení s právními účinky vyřízení příslušného orgánu. Toto právo osoboval by si dohlédací orgán výrokem, že se odmítnuté podání na soud přijímá a má býti podrobeno zákonnému řízení. Tento výrok nutno ponechatí soudu, jemuž nepochybně bude náležeti rozhodnutí o tom, od kdy a s jakými procesuálními důsledky lze uznati podání za dané na soudě. K jakým důsledkům vede postup ministerstva spravedlnosti, vidno nejlépe z jeho rozhodnutí č. 4911/29. Šlo o případ, kde nejvyšší soud zrušil na dovolání jedné strany rozsudek odvolacího soudu, ale současně odmítl dovolací odpověď druhé strany podle čl. 4. (3) jaz. nař., vysloviv, že k útratám této odmítnuté dovolací odpovědi nebude v dalším řízení přihlížeti. Avšak ministerstvo spravedlnosti rozhodlo, že po případě (t. j. pro případ vítězství strany, která odpověď podala) bude třeba hleděti i k útratám dovolací odpovědi. Rozhodlo tedy ministerstvo skutečně jako nějaká čtvrtá oprávněná stolička, a to ještě v otázce útratové, která zpravidla končí ve stoličce druhé (§ 528 c. ř. s.). V důvodech min. výnosů č. 4911 a 4912 praví se dále, že roz-

hodnutí odporuje si samo tvrdíc jednou, že rozhodnutí i o jazykové závadě jest jen otázkou předurčující, kterou si řeší soud sám, pokud tato otázka nebyla v době soudního rozhodnutí již právoplatně vyřešena příslušným dohlédacím správním úřadem, hned však na to, že soud nemůže vydati samostatné usnesení o jazykové závadě a vyčkati s vyřízením podání do právní moci rozhodnutí o jazykové otázce. Není nesnadné dovoditi z jazykových předpisů, že oba názory jsou správné a že si neodporují, takže obto stojí vedle sebe. § 1 jaz. zák. byl jazyk československý uznán státním oficiálním jazykem republiky, v němž s výhradou toho, co ustavuje se v § 2, děje se úřadování všech soudů. V § 2, obsahujícím ustanovení o národních a jazykových menšinách jest určeno, kdy soudy jsou povinny přijímati od příslušníků jazyka menšiny podání v témže jazyku. Podle § 7 vyřizují spory o užití jazyka při soudech příslušné státní orgány dohlédací jako věci státní správy odděleně od věci, v které vzešly. Z toho plyne, že o podání učiněném v jazyku československém nemůže soud vůbec uvažovati po stránce jazykové, ale že tak musí učiniti vždy při podání učiněném v jazyku menšiny (sr. čl. 4. jaz. nař.). O podání u ní učiněném musí takto uvažovati každá soudní stolice sama pro sebe. Může se však státi, že v téže právní věci vzešel spor o užití jazyka již v nižší stolicí a že byl podle § 7 jaz. zák. právoplatně rozhodnut příslušným dohlédacím úřadem ve prospěch strany, jež užila jazyka menšiny. Užije-li táž strana v téže právní věci jazyka menšiny v podání došlém vyšší stolicí soudní, nemůže tato zabývati se věcí po stránce jazykové, nýbrž jest vázána rozhodnutím správního úřadu dohlédacího. Tento smysl má první názor. Pokud soud uvažuje o jazykové otázce ve věci, v níž nebylo před tím rozhodnuto správním úřadem podle § 7 jaz. zák., nemůže vyřídit podání učiněné v jazyku menšiny tím způsobem, že by vyslovil přímo usnesením, že podatel má anebo nemá práva užití ve svém podání jazyka menšiny, a že další bude zařízeno až po pravomoci takového usnesení, nýbrž musí v prvním případě vyřídit podání podle příslušných předpisů soukromého práva, v druhém je odmítnouti podle čl. 4. jaz. nař., rozhodnův v obou případech o jazykové otázce jen předurčujícím způsobem. Není tudíž odporu mezi oběma názory nejvyššího soudu, naproti tomu nelze souhlasiti s názorem projeveným v min. výnosech, že by za platnosti oněch názorů nikdy nemohlo dojít k vyřešení jazykové otázky správním úřadem a u soudů by tudíž § 7 jaz. zák. neměl nikdy platnosti. Přijde vždy jen na zvláštnost každého případu. Nejvyšší soud dosud

ani neprojevil názoru, že by nebyl v určité, pravoplatně dosud nevyřízené právní věci vázán rozhodnutím správního úřadu, vydaného v téže věci podle § 7 jaz. zák. ještě před vyřízením věci. Jinak je tomu jen, jde-li o věc pro soud pravoplatně vyřízenou. Správnost dalšího tvrzení, že i nejvyšší soud vydal nejedno usnesení, kterým rozhodoval pouze o jazykové otázce, nelze připustiti, dokud usnesení ta nebudou přesně uvedena, neboť jinak nejsou známa senátu nejvyššího soudu. Ministerské výnosy praví dále, že usnesení soudu, kterým řeší se jazyková otázka, není rozhodnutím ve věci, jest naopak jen rozhodnutím o formelní otázce a jako každé jiné usnesení a rozhodnutí o jazykové otázce podrobena jest přezkoumání příslušným dohlédacím úřadem správním podle § 7 jaz. zák. a opravným prostředkům podle čl. 96 jaz. nař., takové usnesení, byť bylo vydáno i nejvyšším soudem, že nemůže nabýti právní moci, dokud neuplynula lhůta k stížnosti určená v čl. 96. jaz. nař., anebo dokud o stížnosti do něho podané nerozhodl pravoplatně příslušný správní úřad (výn. č. 4911 a 4912), že usnesení nejvyššího soudu odmítající podání z důvodu čl. 4, odst. 3. jaz. nař. není věcným meritorním rozhodnutím (výnos č. 11013), že i nejvyššímu soudu odňato jest ústavním zákonem právo rozhodování o jazykových věcech i v občanských věcech a že nejvyšší soud nesmí si právo takové osobovati, že usnesení opírající se jediné o výklad jazykových předpisů nemůže nabýti právní moci, pokud neuplynula stanovená lhůta k stížnosti anebo není o stížnosti pravoplatně rozhodnuto dohlédacím správním úřadem (výnos č. 4913), že usnesení podle čl. 4, odst. 3. jaz. nař. opírající se pouze o jazykový zákon jest rozhodnutím ryze o jazykovém právu strany, a že nejvyšší soud osobuje si právo přičítící se ústavnímu zákonu, prohlašuje-li takové usnesení za konečné (výnos č. 10478). Tyto názory nesrovnávají se ani s věcí ani s jazykovými předpisy. Bylo již shora řečeno, že soud nerozhoduje přímo usnesením o jazykové otázce ani tehdy, když podání učiněno bylo v menšinovém jazyku. Nejen v rozsudcích, nýbrž i v usneseních soudních jest lišiti výrok od důvodů. Pouze výrok, a to i v usnesení, jest rozhodnutím soudu. O tom, co není řečeno ve výroku, nýbrž jest jen obsaženo v důvodech, rozhoduje se jen nepřímou, předurčujícím způsobem. Jen tehdy bylo by tu rozhodnutí soudu o jazykové otázce podle § 7 jaz. zák., kdyby bylo usnesením vysloveno přímo, že strana má anebo nemá práva užití menšinového jazyka. Tak soudy nerozhodují, nýbrž i při odmítnutí podání podle čl. 4, odst. 3. jaz. nař. uznávají jediné v důvodech usnesení, že za stranu učinil

podání právní zástupce neprávem v jiném než státním jazyku. Soudy jsou často nuceny rozhodovati předurčujícím způsobem, t. j. v důvodech svého rozhodnutí, i jiné otázky správního práva, nejen jazykové, aniž tím rozhodnutí jejich přestává býti věcným a po případě konečným rozhodnutím občanské, t. j. soukromoprávní věci, v níž bylo vydáno. Soudy musí tedy uvažovati o jazykové otázce vždy, jakmile mají vyřídit podání učiněné v menšinovém jazyku. Min. výnosy č. 4911 a 4912 praví samy, že jaz. zákon a nařízení k němu vydané ukládají soudům řešiti otázku, je-li podání jazykově přípustné čili nic. Není proto ve své obecnosti správný názor výnosu č. 4913, že rozhodování o jazykových věcech jest soudům odňato a že jest přikázáno jediné dohlédacím správním úřadům. Nejvyšší soud má ovšem na mysli jen rozhodování činěné způsobem předurčujícím. Po této stránce jsou při rozhodování o podáních v menšinovém jazyku daleko četnější případy, kdy rozhodují soudy o jazykovém právu stran, aniž by správní úřady měly vůbec možnost rozhodovati podle § 7 jaz. zák. Přijme-li totiž soud podání, t. j. neodmítne-li je podle čl. 4, odst. 3. jaz. nař., rozhodl tím i o jazykovém právu strany, neboť uznal stranu za oprávněnou užití menšinového jazyka, aniž toto jeho rozhodnutí jest podroběno přezkumu příslušným správním úřadem. Ve všech těchto případech rozhodují tudíž soudy s konečnou platností o jazykovém právu, aniž může druhá strana tomu odporovati podle čl. 96. jaz. nař. A přece i přijetí podání má při nejmenším stejný právní význam jako jeho odmítnutí, neboť rozhoduje se jím často o hmotném právu druhé strany, jež by jinak odmítnutím podání nabyla práv (bližší viz v rozh. č. 8028). Co do vyřízení podání učiněného v menšinovém jazyku v případě, že soud nepřiznal straně práva užití jazyka toho, je předestati, že až do vydání jaz. nařízení nebylo u nás předpisu, jak naložiti s podáním jazykově vadným. Jazyková otázka nebyla upravena po stránce formální, neboť nebylo o ní výslovného předpisu v zákonech upravujících řízení soudní (sporné, exekuční, nesporné), nejvyšší soud užíval proto podle možnosti obdoby §§ 84 a 85 c. ř. s. Čl. 4, odst. 3. jaz. nař. je tudíž doplňkem předpisů formálního práva (civ. řádu soudn., exek. řádu a všech předpisů nesp. řízení), a je další účinky odmítnutí podání posouditi podle předpisů, podle nichž bylo věc vyřídit. Jde-li k. p. o opravný prostředek v řízení sporném aneb exekučním, nastává odmítnutím podání a uplynutím lhůty určené k opravným prostředkům ztráta jich, t. j. pravoplatnost soudního rozhodnutí, do něhož byl podán opravný prostředek jazy-

kově vadný. Pro řízení nesporné platí předpis § 11 pat. Nezáleží na tom, že usnesení odmítající podání podle čl. 4. opírá se jediné o jazykové předpisy, neboť ani tím nestává se přímým rozhodnutím jazykové otázky, o níž bylo rozhodnuto jen v důvodech usnesení, t. j. způsobem předurčujícím. Rozhodnutím věci zůstává jen odmítnutí, aniž záleží na tom, z jakého důvodu k němu došlo. Věc má se stejně, jako když usnesením odmítá se podání opožděné anebo nepřipustné. I tu jde o podání, jež nehodí se, by bylo o něm jednáno po zákonu, a jsou podání ta odmítnutím vyřízena konečným způsobem, aniž uvažuje soud o meritě věci. Ještě méně jest usnesení soudu odmítající podání z důvodu čl. 4, odst. 3. jaz. nař. rozhodnutím sporu o užití jazyka podle § 7 jaz. zák., jak za to mají takřka všechny ministerské výnosy shora uvedené. Nejvyšší soud rozeznává a vždy rozeznával rozhodnutí jazykové otázky (věci) od rozhodnutí jazykového sporu. Přijetím aneb odmítnutím podání jazykově závadného rozhoduje soud, a i to jen nepřímě, pouze o jazykové otázce, ne však o sporu o užití jazyka. Spor nastává teprve, když strana mající za to, že bylo porušeno její jazykové právo (čl. 96. nař.), si stěžuje u příslušného úřadu. Než k tomu dojde, nemůže býti řeči o jazykovém sporu, neboť není vyloučeno, že strana spokojí se s vyřízením, t. j. odmítnutím podání. Ani skutečnosti, že neuplynula lhůta k stížnosti podle čl. 96. nař., nezakládá jazykového sporu. Nejvyšší soud je si dobře vědom, že § 7 jaz. zák. bylo rozhodování sporů o užití jazyka přikázáno výlučně správním úřadům, a neporušil nikdy toho předpisu, ježto nerozhodl ani v tomto ani v jiných případech spor jazykový, nýbrž rozhodl jen o tom, zda podání jest jazykově přípustné čili nic, a to nepřímě, vždy jen předurčujícím způsobem, kdežto odmítnutím podání toho rozhodl konečným způsobem věc samu, v níž podání to se stalo. Není proto odůvodněno postupem nejvyššího soudu jemu připomínati, že rozhodování jazykových sporů jest přikázáno jiným úřadům a že každé tomu odporující usnesení i mínění jest porušením ústavního zákona (sr. výnosy č. 4911 a 4912), neboť nejvyšší soud neprojevil ani podobného mínění. Nejvyšší soud trvá však na tom, že není osobováním si práva přičítáho se ústavnímu zákonu podle § 7 jaz. zák., má-li usnesení vydané podle čl. 4, odst. 3. nař. za konečné vyřízení věci, neboť nejde tu ani o spor podle § 7 zák. ani o přímé rozhodnutí jazykové otázky, nýbrž o konečné vyřízení podání, jež nehodí se, by bylo o něm jednáno meritorně, t. j. ve věci. Ovšem jest i takové usnesení, ježto bylo v něm rozhodnuto, o jazykové otázce aspoň nepřímě, podroběno po

této stránce přezkumu příslušným dohlédacím úřadem správním, žádá-li toho strana stížností podanou podle čl. 96 nař., ale jen co do otázky předurčující v něm zodpověděné, ne co do vyřízení samého, t. j. odmítnutí, jež zůstává rozhodnutím soudu bez ohledu na důvod, z jakého k němu došlo. Že by správní úřad rozhodující spor o užití jazyka podle § 7 zák. byl oprávněn zrušiti usnesení soudu odmítající podání podle čl. 4, odst. 3. nař., tudíž rozhodnutí soudní, nelze dovoditi z předpisů jazykových. Jazykové nařízení přikazuje správním úřadům v čl. 96, odst. 3. toliko, by rozhodly co nejrychleji a nařídily případnou nápravu, která je podle povahy věci ještě možná. Je tedy podle povahy věci posouditi dosah této možnosti. Náprava jest zajisté možná, stěžovala-li si strana do usnesení vydaného soudem nižší stolice jak u soudu vyšší stolice do vyřízení věci odmítnutím podání, tak i u dohlédacího úřadu správního pro porušení jazykového práva, a tento úřad rozhodl právoplatně v jazykovém sporu dříve, než usnesení soudu vešlo v moc práva tím, že bylo potvrzeno příslušnou vyšší stolicí soudní, anebo když soud zavedl šetření podle čl. 16, odst. 2. nař., neboť i takové usnesení soudu jest rozhodováním o jazykové otázce, a strana domohla se příznivého sobě rozhodnutí jazykového sporu správním úřadem dříve, než soud odmítl její podání z důvodu č. 4, odst. 3. nař. Náprava není však možná, když bylo před rozhodnutím jazykového sporu podání odmítnuto právoplatným usnesením, čemuž bude vždy, když usnesení to bylo vydáno nejvyšším soudem. Kdyby jazykové nařízení bylo mělo na mysli nápravu i v tomto rozsahu, bylo by ji zajisté stanovilo výslovně a nebylo by omezilo pravomoc dohlédacích úřadů správních jen na nápravu, pokud je ještě možná podle povahy věci. Z toho jest dovoditi, že již jazykové nařízení počítalo s právoplatným odmítnutím podání jazykově vadného jako konečným jeho vyřízením. Neosobuje si proto nejvyšší soud právo rozhodnouti s konečnou platností jazykový spor ani tím, že trvá na právoplatnosti svého usnesení jako rozhodnutí soudu, a pokládá tudíž za vyloučené opětné vyřízení podání právoplatně odmítnutého.

Rozhod. nejvyš. soudu ze dne 30. dubna 1929
č. j. Rv I 1676/28/2. N.